

JUTRANJE NOVOSTI

Plačano do:
P. n. Vseučiliška knjižnica
Obvezni izvod.
Pavšalni fran-
Ljubljana

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 22.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

upravnništvo: Mariljin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Os-

Pisemenim vprašanjem naj se priloži znana-

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.23b.

Abstinenčna politika.

Politično življenje ne pozna sentimentalnosti. Zamerljivost se v politiki še nikoli ni obnesla. Na tem polju je možna samo ena pot, pot pozitivnega dela odstranjevanja ovir, ki sprečujejo dosego zahtevanih ciljev.

Neumestnost in pogrešnost abstinenčne politike so dokazali tudi zadnji dogodki na Grškem. Grški narod trpi na posledicah vojne; gospodarske razmere so nevarne, strankarski boj je divjal v Grčiji z vso vohemenco. Vse močnejše stranke so se ponujale grškemu prebivalstvu, da mu prinese zaželjeni mir in ureditev zunanjih in notranjih razmer ter mu zagotove mirno življenje. Silna nasprotja med posameznimi strankami pa so onemogočala pozitivno delo. Večni prepiri in boji in pa težke povojne razmere so grški narod utrudile. Sedaj ima samo eno veliko željo, mir in gospodarsko okrepitev države. Kdo mu prinese to, mu je vseeno, samo da ga prinese.

Volitve so pokazale, da vidi grški narod svoje rešitev v republiki. Največ upanja stavi na Venizelosa in prihodnost bo pokazala, če so bili ti upi upravičeni. Grške volitve pa so tudi zaslužena obsodba pasivnosti monarhistične stranke. Narod je povedal svojim voditeljem, da abstinenčna politika ni prava, ker ne gradi, ampak kvečjemu razdira. Voditelji monarhistične stranke niso postavili nobenih kandidatov ter so izdali parolo, naj se njihovi pristaši vzdržijo volitev. Njihovi volilci pa niso priznali pravilnosti temu navodilu, kajti velika večina je volila — liberalne venizeliste. Užaljenost voditeljev monarhistične stranke se ni izplačala. Narod je izrekel pri volitvah, da se ne strinja z abstinenčno politiko, s katero so hoteli začeti monarhisti, temveč da hoče pozitivnega dela, ki bo edino okrepilo državo in jo privedlo do blagostanja.

Ta primer je nadvse poučen za naše opozicionalce. Hrvatski poslanci, ki sede doma in čakajo nečesa, kar sami ne poznajo, mesto da bi šli v Beograd in pomagali s pozitivnim delom graditi državo in jo učvrščevati, ne bodo mogli ob koncu svoje poslaniške dobe pokazati svojim volilecem ničesar, kar so storili, ker nič ne delajo. Vsak volilec, ki misli z lastno glavo, se bo moral vprašati: Zakaj pa smo volili te poslance? Menda vendar ne zato, da sede doma in čakajo lepega vremena! Pravičen odgovor bo imel tudi pravičen učinek: drugič bo volil drugače.

Politično življenje gre svojo pot ne glede na to, če zamerijo katerikoli poslanci, da niso bile takoj sprejete njihove zahteve. To politično življenje pa ni nobena absolutnost. Oni, ki tvorijo razne politične stranke, ga usmerjajo in vodijo. Kakršni so politični delavci, taka je politika. Na politiki v državi pa ne sme biti desinteresan noben državljan, ker ona vendar odloča o usodi naroda in končno tudi posameznika. Slaba politika državo slabi, dobra jo krepi, zato mora vsakdo želeči dobre politične razmere.

Abstinenčna politika sploh ni politika; z njo tudi Hrvati ne pridejo nikamor. Končno se bo tudi hrvaški seljak, ki je sedaj zapeljan, naveličal gledati, kako njegovi poslanci nič ne delajo. Zahteval bo obračun in ta obračun abstinenčnim politikom ne bo prijeten. Narod bo poklical pač druge moše, ki bodo imeli voljo do dela. Ljudstvo se zaveda polagoma, toda zaveda se in tega ne bodo preprečili niti sedanji, niti prihodnji zapeljivci. Lastno delovanje jih bo obsodilo in jih tudi vrglo med staro šaro, kamor spadajo. To bo edini uspeh abstinenčne politike!

Finančni odbor.

Beograd, 21. decembra. (B) Danes dopoldan je končal finančni odbor debato o budžetu ministrstva poljoprivrede in voda. Govorili so: Alič (musl.), Toma Popović (rad.), Borisavljevič (demokr.), Šečerov (dem.), Rista Jocić (dem.) in Veseljak (klerik.) Ob koncu je podal minister g. Krsta Miletić obširen ekspezo o potrebah svojega resorja. Zahteval je amandmane v iznosu 115 milijonov dinarjev. Pristal je na to, da prouči poprej finančni minister potrebo tega amandmana, ter da ga šele potem odobri.

Notranjepolitična situacija.

Klerikalci ne pridejo v vladu. — Velikodušno razumevanje narodnih radikalcev. — Klerikalci proti ustavi.

Beograd, 21. dec. (B) Razgovori dr. Korošca z radikalnimi prvaki niso uspeli: vstop klerikalcev v vladu ni bil dosežen. Časopisju se o tem ne daje nikakih informacij, niti z ene ali druge strani. Toda dejstvo (odhod dr. Korošca iz Beograda ter izjava notranjega ministra Milorada Vujičica pred finančnim odborom) pokazuje na razhod radikalcev in klerikalcev. Soglasje se ni dalo ugotoviti glede vprašanja avtonomije, katero zahteva Jugoslovanski klub za Slovenijo. Dasiravno so hoteli radikalci ustreči željam Slovencev, vendar niso mogli pristati na nekaj, kar je v popolnem protislovju z ustavo. Ker je bil ugotovljen razhod, so radikalci preko notranjega ministra Vujičica izjavili v finančnem odboru, da se bo v najkrajšem času izvršila v Hrvatski in Sloveniji razdelitev države na oblasti. Radikalci so ponujali klerikalcem široko samoupravo in jačjo administrativno decentralizacijo za Slovenijo, toda dr. Korošec na to ni hotel pristati. Nemožnost zblizanja se je ugotovila že pred dvema do tremi dnevi, ker se je dr. Korošec zelo dolgo razgovarjal s predsednikom demokratskega kluba, Ljubo Davidovičem. Vsled tega se ponovno pojavljajo kombinacije o ustanovitvi opozicijskega bloka v parlamentu. Ta kombinacija je bila v zadnjem času nekoliko potisnjena v ozadje. Po odgoditvi skupščine je postalo bivanje dr. Korošca v Beogradu brezpredmetno, zato se odpelje danes zvečer zopet v Ljubljano,

da obvesti glavni odbor svoje stranke o politični situaciji v prestolnici.

Beograd, 21. decembra. (B) »Beogradske Novosti« pišejo: Razgovori med radikali in Jugoslovenskim klubom so prekinjeni. Po prvih izmenjavah misli je odpoval podpredsednik Jugoslovenskega kluba g. Sušnik v Ljubljano, kjer bo članom glavnega odbora svoje stranke poročal o poteku teh razgovorov. Glavni odbor bo sklepal o nadaljnjem postopanju kluba. Tako člani Jugoslovenskega kluba kakor radikalci so zelo rezervirani pri dajanju informacij o teh razgovorih. Kolikor smo mogli doznati, nudijo radikalci Slovincem široko samoupravo, tako da bi se obe veliki slovenski županiji pretvorili v eno. Oni mislijo, da je to maksimum, ki se more dati Slovincem, ker vsako nadaljnje popuščanje izključuje ustava. Kako stališče bo zavzel odbor Slovenske ljudske stranke, se ne ve. Po praznikih se bodo razgovori nadaljevali. Nocoj je g. dr. Korošec odšel iz Beograda. Interesantno je, kam dr. Korošec pravzaprav potuje. V Ljubljani je že g. Sušnik, ki obvešča glavni odbor slovenske ljudske stranke o najnovejših političnih dogodkih. Ko smo se obrnili do Jugoslovenskega kluba s prošnjo za pojasnilo, nam je ta odgovoril, da odputuje g. dr. Korošec nocoj, a kam, nismo mogli izvedeti. V političnih krogih so mnenja, da je to potovanje g. dr. Korošca v zvezi z zadnjimi političnimi dogodki.

Danes važna seja ministrskega sveta.

Zunanjepolitični problemi. — Vprašanje rekonstrukcije vlade.

Beograd, 21. decembra. (B) Z ozirom na poslednje dogodke na Grškem ter radi pretresa zelo važnih zunanjepolitičnih problemov je verjetno, da se bo vršila predpoldan v kraljevem dvorcu seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Pri tej priliki bo kralj referiral ministrskemu svetu o svojem potovanju v Pariz, odkoder je dospel direktno v Sarajevo. Poleg tega je treba rešiti tudi vprašanje ministrov Uzunovića in Jankovića, ki bi imela na zahtevo ministrskega predsednika anulirati svoje ostavke,

seveda šele po obvestilu napram kroni. To je v glavnem že dovršena stvar. Kralj je včeraj dopoldne sprejel ministrskega predsednika Nikolo Pašića v avdijenci ter je poslušal njegov referat o delovanju vlade za časa njegove odsotnosti v inozemstvu. G. Pašić je kralju obrazložil tudi stanje zadeve obeh ministrov, radi tega ostane samo še formalna stran rešitve. S tem prehaja vlada iz delne krize, ker ministra Uzunović in Janković ne sodelujeta pri poslih vlade in tudi ne prihajata na ministrske seje.

Profesorji in uradniški zakon.

Beograd, 21. decembra (B) Sešcija proforskega združenja za Beograd je nezadovoljna z novim uradniškim zakonom in je sklenila, da prvi in drugi dan pravoslavnega božiča nadaljuje zborovanje, tretji dan božiča pa se bodo sestali v Beogradu profesorji iz cele kraljevine in imeli svoj kongres. Na kongresu se bo podrobno razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo profesorjev, in sicer v prvi vrsti o zavarovanju gnotnega položaja. Posebno pozornost bodo posvečali novemu zakonskemu načrtu o srednjih šolah.

Anglija in sovjetski režim.

Pariz, 21. decembra. (B) Iz Moskve javljajo, da angleški ultimatum Afganistanu, s katerim se zahteva popolno upoštevanje angleških zahtev in prekinjenje odnošajev Afganistanu s sovjetsko vlado, vzbuja veliko razburjenje. Čiherin je povdral veliko politično važnost ultimata in izjavil, da je 74 angleških avijonov koncentriranih na meji Afganistanu in da je izvršena gradnja železniške proge v smeri Peschavara, ki je važna angleška baza.

Pariz, 21. decembra. (B) Reuter demantira trditve Čiherina, da je Anglija poslala Afganistanu ultimatum, v katerem bi naj zahtevala ukinitje odnošajev med Afganistanom in sovjetsko Rusijo. Angleška nima nikakih agresivnih namenov proti Afganistanu.

KATASTROFALEN POTRES.

New York, 21. decembra. (K) Iz Bogote javljajo, da je po zadnjih cenitvah pri potresu v pokrajini Ekvador 3000 ljudi našlo smrt in da je bilo več ko 2000 hiš porušeni. Lac Cranol pri Tulcamu je popolnoma izginilo.

Mala antanta in Rusija

Beograd, 21. decembra. (Z) Po vesteh iz Prage spremljajo tamošnji politični krogi z velikim zanimanjem najnovejšo korake sovjetske Rusije za zblizanje s Poljsko in Rumunijo. Ako se sovjetski vladi posreči, da poravnava spore s tema dvema državama, se smatra, da bo to vplivalo na celo politiko Male antante. V tem slučaju ne bi bilo nikake ovire, da bi ne zavzela Mala antanta edinstvenega stališča napram sovjetski vladi, kateri je bila do sedaj edina ovira enotno nastopanje Male antante. V tem slučaju bi brez dvoma tudi Jugoslavija in Češkoslovaška stopili v pogajanja s sovjetsko Rusijo in jo morebiti celo priznali. Mala antanta se ne bi samo izpopolnila, temveč bi se mogoče celo razširila z vstopom Poljske.

MADŽARSKI PARLAMENT.

Budimpešta, 21. dec. (Madžarski tiskovni urad.) Narodna skupščina je včeraj prekinila posvetovanje o proračunskem provizoriju in bila odgojena do 3. januarja.

Budimpešta, 21. dec. (Madžarski tiskovni urad.) Kakor poroča »Magyar Orszag«, je policija zaprla Tiborja Kovácsa, uradnika deželnega društva tekstilnih industrijalcev, ker je osumljen, da je s pomočjo ponarejenih uvoznih vihotapil tekstilnega blaga v vrednosti več stotisoč kron. Proti 30 budimpeštanskim trgovcem, ki so se baje poslužili teh ponarejenih izvoznih, se je uvedlo postopanje.

IZ ŠVICE.

Bern, 21. decembra. (Švicarska brzjavna agentura.) Carinsko pogodbo z Lichtensteinsko je narodni svet soglasno odobril, glasovanja se je vzdržalo le nekoliko članov.

Naše posojilo v Franciji

Pariz, 21. decembra. (B) V teku diskusije v parlamentu je poročevalec v proračunu izjavil, da Mali antanti in Poljski odobreni krediti ne predstavljajo nikakega bremena za državne finance, ker so ti krediti odvojeni v obliki državnih bonov v znesku 100 milijonov frankov, ki se sprejmejo letno v proračun in za katere plačajo dolžniki obresti. Ako ti krediti ne bi bili odobreni, bi jih zainteresirane države iskale drugod, da bi si nabavile orožje, a to bi pomenilo toliko, da bi francoski delavci izgubili delo.

AGRARNO VPRAŠANJE V VOJVODINI.

Beograd, 21. decembra. (B) Minister za agrarno reformo g. Simonović je imel v predsedništvu radikalnega kluba konferenco z g. Žarkom Miladinovićem in še z neaterimi vojvodinskimi radikali o agrarnem vprašanju. Gosp. Simonović je vstrajal pri svojem prejšnjem sklepu, da naj znaša maksimum posestev v Vojvodini 500 oralov.

Venizelos — diktator?

Venizelisti in naša kraljevina. — Pred sestavo republikanske vlade.

Atene, 21. dec. (B) Iz verodostojnega vira se doznava, da so voditelji vseh frakcij venizelistične stranke dali na znanje naši vladi, da bi se Venizelos povrnil v Grško, ako bi mu to naš kralj in naša vlada svetovali. Izrazili so prošnjo, naj se da tak nasvet Venizelosu. Enaki koraki so bili storjeni v Parizu in Londonu.

Atene, 21. dec. (B) V Makedoniji in Trakiji, zlasti pa v Solunu je bilo nekoliko zborovanj, na katerih se je zahtevalo, da se odstavi dinastija in se proglasi republika. Vsi listi objavljajo dekret, ki ga je podpisal Plastiras in s katerim je postavljen admiral Konduriotis za regenta v odsotnosti kralja. Danes zjutraj je regent položil prisego v prisotnosti članov vlade in sv. Sinoda. Republikanci zelo pritiskajo na regenta in Plastirasa, da bi se takoj sestavil republikanski kabinet pod predsedstvom Papanastasijsa. Kondilis bi naj bil minister za vojno, Pangalos minister za notranja dela, Ruso minister za zunanje posle, Hadžikiriakos minister mornarice. Pangalos in Kondilis sta pričela z obsežno akcijo v tej smeri in zahtevata, da Gonatasov kabinet nemudoma poda ostavko. Danes se je vršilo veliko posvetovanje častnikov in politikov, in se je ob tej priliki razpravljalo o sestavi nove vlade. Regent in vlada sta, da bi se izognila pritisku republikancev, poklicala Venizelosa, da prevzame diktaturo te ali one vrste in da pomaga vladi s svojim svetom, pri tem pa ne prevzame funkcij predsednika. Kakor se

Odbor »Združenih slovenskih političnih strank, narodnih in kulturnih organizacij v Mariboru« priredi

Jutri, v nedeljo 23. dec. ob pol 11. uri

veliko ljudsko manifestacijo

na Slomškovem trgu (ob slabem vremenu v Narodnem domu)

proti protežiranju nemškega življa v mariborski oblasti.

Somišljeniki in pristaši NRS,

udeležite se brezplačno te manifestacije in dokažite svojo narodno zavest s protestom proti protežiranju nemškega življa v Sloveniji!

Sklep reparacijske komisije o nemškem posojilu za živila.

Amerika in gospodarski položaj Nemčije.

Pariz, 21. dec. (Havas) Reparacijska komisija je potem, ko je proučila nemško prošnjo, v kateri se zahteva, da se podeli kredit v znesku 70 milijonov dolarjev za nakup žita in masti prednost pred reparacijskimi obveznostmi, soglasno sklenila, odstopiti to nemško prošnjo zaveznikiškim vladam v pregled v smislu določb čl. 251. mirovne pogodbe, — ta določba namreč predvideva posebno pristojnost vlad — in pozvati garancijski komite, da predloži reparacijski komisiji v kratkem poročilo o položaju, v katerem se nahaja Nemčija glede kruha, žita in masti.

Pariz, 21. dec. (Havas) Reparacijska komisija je sklenila, da povabi odrejane ameriške zvezence, da bi bili 8. januarja v Evropi navzoči. General Davis bo naprosen, da predseduje v komiteju, kateremu je poverjena naloga, da preizkusi finančni položaj Nemčije. Amerika in nekatere delegacije še niso naznanile zvedencev, določenih za komitej za izsleditev nemških imovin v inozemstvu.

London, 21. dec. (Havas) Kakor poročajo listi iz Washingtona, je vložil poslanec Fish predlog, da se dovoli Nemčiji kredit v znesku 10 milijonov dolarjev za nakup živil.

London, 21. dec. (Havas) Listi javljajo iz Washingtona, da bi pred-

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 21. dec. Od časa do časa oblačno in sicer vedno bolj od zapada proti iztoku. Pričakovati je nekaj snega, trajen mraz, na alpskih vrhovih močni severozapadni vetrovi.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Njue. Red E.
Opera: »Notredamski zvonar«. Red A.
Kino Matica: »Otroci bede«.
Kino Tivoli: »Dama v sivem« — II. del.
Kino Ideal: »Volkodlak« — otročja igr.
»Babi peggy«.
Kino Ljublj. dvor: »Tragedija ljubavi« — II. del.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »La Boheme«. Red C.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor pri glavnem kolodvoru.

Pristopajte k „Sokolski Matici“!

Napačna taktika.

Maribor, decembra.

Neverjetno in skoro nerazumljivo je, kako malo so se Nemci naučili iz svetovne vojne. Pričakovali bi, da bo po raz, ki so ga doživeli leta 1918 in ki je bil gotovo eden največjih in najtežjih, kar jih pozna zgodovina, iztrežnjevalno vplival na narod, katerega moramo sicer nelen volens občudovati radi velike kulturne in duševne sposobnosti. Zadržanje Nemcev po katastrofalnem porazu pa je jasno pokazalo, da vsa kulturnost in duševna sposobnost ne more zatreči blaznih ambicij in aspiracij ter škodljivega preceenjanja fiktivne moči. Vsa nemška politika v rajhu od leta 1918 do danes je le politika zaletavanja z glavo v zid, politika, ki noče priznati realnega stanja in hoče za vsako ceno preko njega, čeprav ji zato daleko nedostaja potrebne sile in moči. Položaj Nemcev je po velikem porazu docela drugačen kakor je bil poprej in nemški voditelji bi najbolje koristili svojemu narodu, če bi se skesano potrkalivali na prsa, sprejeli situacijo tako, kakor je in temu primerno usmerili tudi taktiko svojega dela in politike.

Popolnoma enaki, kakor njihovi bratje onkraj mej, so tudi naši Nemci v Mariboru in sploh v Jugoslaviji. Tudi nimimo njih so šli veliki dogodki zadnjih petih let, ne da bi jih bili česa naučili. Jasno vidijo sedaj že peto leto, da ni več Avstrije, nekdanje velike habsburške Avstrije, kjer so bili le oni gospodje, mi drugi pa smo bili hlapci; vidijo, da je Maribor z vsem južnoavstrijskim ozemljem sestaven del slovenske države, v kateri so oni le brezpomembna manjšina v prejšnjih desetletjih koloniziranih tujcev — in vendar se s tem dejanskim in nespremenljivim stanjem ne morejo sprijazniti. Kakor noj, ki utakne glavo v pesek, da ne bi videl sovražnika, skrivajo naši Nemci svoje glave v spomine preteklosti, da ne bi videli resnice sedanjosti. Vkljub temu, da se bleste na vseh naših javnih zgradbah emblemi jugoslovenske države, znaki naše jugoslovenske suverenitete, da sede v vseh uradih naši ljudje, sinovi in uradniki našega avtohtonega naroda, se smatrajo še vedno za nemški »Marburg«, za absolutno nemško mesto, v katerem je le slučajno na oblisti »tujerodna manjšina«. Takšno je še danes, po petih letih spremenjenega položaja njihovo mišljenje in naziranje. Da je popolnoma napačno, pač ni treba dokazovati!

Iz tega napačnega nemškega naziranja pa izhaja vse njihovo zadržanje napram naši državi in našemu narodu, izhaja pa tudi njihova taktika. S silo hočejo biti to, kar so bili nekoč, in si tudi vedno znova sugerirajo, da so; zato no-

čejo tudi na zunaj, v javnem političnem, kulturnem in gospodarskem oziru igrati on vlogo, katero so igrali poprej. Da še več, nadaljevati hočejo celo z nekdanjim delom potujčevanja našega avtohtonega ljudstva v mestu in na deželi. To svojo tendenco so jasno pokazali že o priliki zadnjih skupščinskih volitev, pri katerih se niso, kot bi bilo edino pravilno, omejili le na resnične svoje ljudi, ampak so z oholo gesto pritisnili tudi na čiste Slovence, ki nemišine skoro ne razumejo, ter jih po stari metodi izza avstrijskih časov in z uporabo svojega starega vpliva, tirali pred svojo škrinico. Uspeh, ki je bil vtelesen v izvolitve njihovega kandidata Schauerja, jih je v pogrešnem megalomanskem prepričanju superiornosti le še bolj utrdil in danes hočejo že nekako definitivno uvesti v svojo bojno taktiko zopet nekdanje metode. Iz tega hotenja rezultira tudi najnovejša namera, ustanoviti v Mariboru lastno tiskarno in izdajati velik lasten dnevnik, za propagando med Slovenci, ki slabo obvladajo nemščino, še — slovenski, v potujčevalnem duhu pisan tehnik. Kakor da se ni nič zgodilo; kakor da je še vedno Avstrija; kakor da ni jugoslovenske države!

Ta taktika je popolnoma napačna — za Nemce same in jih utegne hudo oškodovati ter oropati še onega, kar bi jim sicer po pravici pristojalo. Kot pravico ljuben narod priznavamo tudi našim Nemcem, v kolikor so res Nemci in ne morda le slovenski renegati, pravico do narodne eksistence na naših tleh; čeprav je oni nam v Avstriji niso priznavali in bi jih po vsej pravici mi domačini lahko smatrali v svoji hiši za pritepene tujce, katere je urinila med nas prejšnja država, da bi nas podjarmili in zadušili; zahtevamo pa, da se tudi oni zavedajo svojega položaja in nas priznajo kot domovinski narod in našo državo kot edino legalno lastnico tega ozemlja. Kot tujerodna manjšina na tujih tleh, med tujim narodom, v tuj državi, imajo pač pravico, da skrbijo za svoj obstanek, naroden in gospodarski, toda vedno tako, da s tem ne oškodujejo interesov domačega naroda in države, v kateri žive in od katere žive, ter nikdar ne zlorabijo tuje gostoljubnosti. Za tako samoobdržanje pa ne potrebujejo pri volitvah glasov slovenskih volilcev in tudi ne potrebujejo v Mariboru svoje tiskarne in velikega političnega dnevnika ter v ponemčevalne namene med Slovence trošenega tehnika. Njihovemu številu in samoobdrževalnim potrebam zadostujejo tiskarna, ki jih imajo v Celju, Ptuj in v Vojvodini, ter njihovi listi »Cillier Zeitung«, »Deutsches Volksblatt« itd.

Snovanje novih agresivnih nemško-nacionalnih listov v Mariboru, zavajanje naših nezavednih slovenskih ljudi, nepriznavanje naše pravice do posesti tega ozemlja in do odločilne besede,

pomeni enostavno grdo kršenje gostoljubja. Tako sodi in presoja naš narod tu v Mariboru in na slovenskem severu nemško delovanje in zato ni čudno, da ga obsoja. V tem smo si edini vsi, naj pripadamo tej ali oni politični stranki in bo to dokazala tudi protestna manifestacija v nedeljo 23. t. m. Nemci si s svojo napačno taktiko sami škodujejo in naravnost podpirajo tiste Slovence, ki so že od vsega začetka stali na stališču, da moramo Nemcem sedaj vrniti vsa ona nasilja, katera so oni zagrešili

naš nam pred in med svetovno vojno. Če bodo s to napačno taktiko nadaljevali, se prav lahko zgodi, da bo do tega tudi res prišlo. Na Nemcih samih je, da si ustvarijo pri nas ugodno ali vsaj znosno življenje, odpovedati pa se morajo svojim agresivnim naklepom, priznati fiktivno stanje in zamenjati politiko z delom za svoje osebne interese. Če tega ne store in sicer prav kmalu, dokler je še čas, jih bo vihar, katerega bodo izzvali brez usmiljenja stri. Odgovornost za to bodo nosili sami!

Volilna „taktika“ fašizma.

(Od našega stalnega dopisnika.)

pr. Trst, 20. decembra.

so jih primorali, da so šli volit. S kamijoni so hodili po hišah, natovorili nanje kujačice se volilce in hajdi na volišče. Vkljub temu ni volilo niti 30 odstotkov vpisanih, vendar pa je občina v fašistovskih rokah.

Razume se, da so vse nefašistovske stranke zelo vznemirjene vočigled novim volitvam, ker ni nobenega jamstva, da se bodo volitve vršile zakonito in brez najbrutalnejših nasilij.

Socialisti so izdali proglas, v katerem se izraža upor proti grozečemu fašizmu s tem, da opozarja svoje pristase na morebitno abstinenco. Istotako so popolari v svojem glasilu zelo energično nastopili za to, da se izvedejo volitve brez nasilij. Vlada mora jamčiti za mir, ne samo obljubiti.

Izid volitev na Angleškem ne more biti po godu diktatorskemu režimu. Znano je, kako je svoj čas Lloyd George kritiziral fašizem, primerjajoč ga boljševizmu. In ni nikakor izključeno, da se Lloyd George prej ali slej povrne na vlado. Zmaga laburistov daje volitvam na Angleškem poseben pomen. Evropa gre na levo, tako zatrjujejo z veseljem vsi nasprotniki fašizma. Umevno je tudi navdušenje socialistične parlamentarne skupine, ki je poslala laburistom pozdrav. Ta pozdrav je tako razburil fašistovsko vodstvo, da je naprtilo socializmom veleizdajstvo in grozi z represalijami. Vladna stranka nastopa tako prostaško in brutalno, da je res nekaj nenavadnega.

Fašizem pa ne mara na levo, dasi ravno se včasih zdi, da bo Mussolini okrenil nekoliko svojo antiprotetarsko in kapitalistično politiko. Ni manjkalo takih, ki so hoteli videti v fašizmu gotovo stremenje proti levici. To pa je izključeno. Prvič se mora Mussolini ravnati po potrebah in željah kapitalistov, ki so ga pomagali dvigniti na vladni stolček, drugič pa je plemstvo s kraljevo hišo še vedno tako močno, da zamore kolikor toliko krotiti vlastiljelnost ministrskega predsednika. To plemstvo pa si nikakor ne želi kakšnih novih poskusov v socialni politiki pod fašistovsko firmo.

Se en primer, ki označa, kako se fašizem v praksi drži obljube, da je treba legalnost spoštovati. Senator Amendola se je hotel udeležiti kraljevega sprejema v Salernu, toda fašisti so mu prepovedali, ker da bi njegova navzočnost razburila javnost. Vkljub temu je on izjavil, da pojde, nakaš ga karabinjerji nasilno zadržali v njegovem stanovanju ter ga niso pustili ven. Na ta način je bila koza cela in volk sit.

V tem ozračju se torej pripravljajo volitve v Italiji. Kriza fašistovske stranke sili voditelja k novim gestam, treba je obrniti pozornost prepričajočih se in neposlušnih fašistov na resničnega ali dozdnevnega sovražnika, gorjača in revolver naj polja svojo pesem dalje. Ta dejstva dokazujejo, da se fašizem počuti zelo neudobno vkljub zunanemu sijaju. Marsikaj so tudi tu pobeljeni grobovi. Če bi navadni zemljani smeli pogledati za kulise, tedaj bi utegnili še marsikaj videti. Vsekakor pa so sedanja dejanja kakor bodo tudi prihodnja resnično zrcalo o položaju fašizma.

v tej soteski zaloti avtomobil! — ozek hodnik za pešce in se vdaš varljivi nadi, da te ta hodnik dovede v mesto. A naenkrat se vidiš bridko razočaranega. Modrost in spoštnost občinskih očetov je našla za dobro, da je tega hodnika naenkrat konec in se tako znajdeš v sredi drugega močvirja, ki ti ga je zopet prebrestil, če hočeš priti do sedeža gospodarskih modričanov. In v mestu samem malo bolje ali nič. Blato in blato, brez dna, da ne veš, kako bi prišel čez cesto. Če pa to blato že dajo pograbit, ga spravilo na kupe pred hišnimi vrati in ga pustilo, da ga stanovači raznesejo po hišah in kolesa voz znova razvzrojijo po mestu. Poleg glavne ceste se po svoji zanemarjenosti odklikuje zlasti še oni kos poti, ki vodi od pešpoti do novega gimnazijskega poslopja. V tem poslopju ima svoje prostore ne samo gimnazija, ampak tudi trgovska šola in vsa novomeška telovadna društva. Je torej na stotine nase mladih, ki mora vsak dan najmanj po dvakrat iti po tej poti. Deležnost naših velemodrih občinskih očetov bi bila, da bi bili poskrbeli tukaj, če že ne za hodnik ob strani, vsaj za dobro posuto pot in tako svoje lastne otroke obvarovali pred tem, da morajo sedaj vsak dan štiri do pet ur presedati v šoli s premočnimi čevlji in si pripravljati pot za sedanje in poznejše bolezn. A našim izkušnim velmožem to niti na um ni prišlo in vseh pet let po vojni se za izboljšanje cest ni sterilo ničesar; tako moramo gledati, kako naši otroci na poti v šolo in iz šole tonejo v cestni brozgi in blatu

„Malkontenti iz Kranja“

(Glej prilogo »Jutra« z dne 16. t. m.)

Razumemo, da postajate nevoljni, gospod urednik. Tudi nam je skrajno neprijetno, da Vas moramo še enkrat nadlegovati. Ker so pa razmere v Kranju žal take, da bi se malkontenti kot priznanje poraza, Vas prosim, da bi nam topot še ne odrekli prostora. Storitve to tem lažje, ker se v tej zadevi oglašimo zadnjikrat in smo lahko ter bomo tudi čisto kratki. Če namreč primerjate naša izvajanja z dne 8. t. m. z zgoraj navedenim člankom, razvidite, da se g. dopisnik »Jutra« v stvarnem oziru ni ravno potrudil, da bi nam otežil repliko, ker se je temu, za nas bistvenemu delu, enostavno ognil in nam s tem dal zadoščenje, ki ga nismo pričakovali. Je torej tudi nekaj hvaležnosti, da smo prišli za pero. Še boli bi pa bili hvaležni, da bi ne bil g. dopisnik »Jutra« vsled svoje taktike tudi prezrl pojasnitvi vprašanje, ki ne zanima samo Kranja, ampak tudi že širšo javnost, to je od nas omenjen, v mentorju g. župana poosebljeni problem troedinstva. Pri vseh mnogostanosti tega gospoda — vprašajte le naše manufakturne — zlasti pravnikom ne gre v glavo, kako more in sme biti človek v eni osebi zastopnik prodajalca in kupca ter še kot občinski oče najbolj temperamentni glasnik kupca.

Ostanejo torej tiste kranjske specialitete, ki tvorijo začetek in konec »Jutrovega« članka, ki bi pa človek mislil, da je že dovolj, da se traktiramo z njimi, če smo sami med seboj in tudi gospodje od večine slučajno ostanejo čez polnoč; saj so teh stvari, ne rečemo v Ljubljani, ampak že celo na Gašpetu do grla siti. Ti ljudi Bog! kakor da ne bi dihal že desetletja isti zrak ter tudi naših bogov in polbogov ne poznali od človeške strani! Bi res ne bilo težko vrnati mlo za drago, zlasti če bi po zgledu g. dopisnika resnico hoteli malo popraviti. Njemu kakor vsem je n. pr. dobro znano, da bi bil svoj čas za ljudsko šolo namenjen prostor že davno lahko občinska last, ko bi bil ob dogovorjenem roku izpolnjen pogoj, ki ga je bil stavil lastnik, in bi se bil takrat svet odkupil. Da ga pa pozneje ni odstopil, bodo g. večinarji že opislili, ker tudi oni za predvoje cene prodajajo le občinska zemljišča. Kar se pa tiče drugih puščic na tarčo št. 1 — kdo se ne smeje, ki pozna razmere in motri, komu se očita samoljublje in nečimurnost in od koga izhaja ta očitek! Če ima pridetati gospod enako napako, je prav gotovo baš ta, da niti ob umestnih prilikah ne sili toliko v ospredje, kakor naši občinski mogotci tudi ob neumestnih. Vsi še vemo, da so mmlulo poletje skušali za lastno reklamo izrabljati celo Najvišje mesto, samo da je klub visokim zvezam spodletelo. Itd. Toda, prepričamo g. dopisnika »Jutra«, da naj le še naprej tako spretno dela za koncentracijo naprednih sil, si bo brez dvoma zaslužil posebno priznanje vrhovnega šefa svoje stranke, ki mu ni neznano, koliko so včasih vredni tudi glasovi zaničevane manjšine. Zaključiti pa ne moremo, ne da bi izrekli obžalovanja nad nekvalficiranim napadom, s katerim so vnovič zadeli člana JDS, ki ima samo to napako, da v apolitihni stvar ne parira tako, kot bolj prosvitljeni strankarski tovariši. Da bodo pa tudi drugi vedeli, in ne samo g. dopisnik in njegov štab, ki so itak dobro počeni, kako krivico mu delajo, jim zaupamo, da je bil ravno pred nekaj dnevi, žal le nekaj visoki gospod zopet dobrodošli gost v njegovi hiši in se prav tako dobro počutil, kakor takrat, ko ga še niso strogolavili, ne toliko nasprotniki, kakor prilatelji, ki so preveč gresili na njegovo uslužnost. Kaj torej skušate zastropiti še družabno življenje? Tarča št. 3 — star polemizar — bo pa že sam odgovoril, če se mu bo zdelo vredno.

JUTRANJE NOVOSTI ob božičnih praznikih.

V nedeljo 23. t. m. izide običajna številka z nedeljskimi prilogi.

V ponedeljek ne izide noben list.

V torek zjutraj (na Božič) izide božična številka.

V sredo 26. in v četrtek 27. t. m. »Jutranje Novosti« ne izidejo.

Stroj na živorebrno paro.

Tak stroj uporablja v svojih tvornicah Hartford Electric Light Co. v osrediščju za proizvajanje električnega toka in si prihrani z njim 40 ali 50 % goriva. Turbina teče na živorebrno paro, katere toplota ne gre v nič. Prišedši iz motive, se hlap nabira v zgoščevalniku, kjer se z vodo ohladi. Ali hlap je toliko vroč, da hladilna voda postaja para z visokim pritiskom in se takoj pošilja v motvo z navadno paro. Visoka vročina živorebrne pare daje tej privilegirano stališče: spreminja jo v vir visoke energije, še prav uporabne sile, dočim je vodni sopar, izpuščen v zrak, izvor šibkejšee energije. Milijarde milijard kalorij, nakupljenih v morju, niso sposobne opraviti dela, ki ga vrši nekaj milijonov kalorij nakupljenih v nekaterih kubičnih metrih vode pri 100° ali 110°. V stroju na živorebrni sopot se toplota bolje, popolneje izkorišča; pri enaki množini energije se potroši manj kuriva: v tem tiči ves dobiček. Vendar pa je podoba, da se mašina na živorebrno paro ne bo še tako brž udomačila. Sestava in gradnja je preveč zamotana. Ali industrijski vzorec je napravljen in posluje od septembra v veliko zadovoljstvo: proizvajala elektriko ter omogoča preračunati prednosti te metode.

— Podružnica uredništva in uprave našega lista v Mariboru posluje začasno, dokler se ne preseli v lasten lokal, v Franciškanski ulici št. 14. Stranke se sprejemajo vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Podružnica sprejema vse dopise, objave, naročila in inserate

Iz prosvetnega življenja.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota 22. dec. Nju. Red E. Nedelja 23. dec. ob 3. uri popoldne: 2 X 2 = 5; ljudska predstava; ob 8. uri zvečer: Mogočni prstan. Izven.

Ponedeljek 24. dec. Zaprt. Torek 25. dec. ob 3. uri popoldne: Peterčkov sanje; mladinska predstava; ob 8. uri zvečer: Hamlet. Izven.

Sreda 26. dec. ob 3. uri popoldne: Peterčkov sanje. Izven. Ob 8. uri zvečer: Osma žena. Izven.

Četrtek 27. dec. Nju. Red B. Petek 28. dec. Osma žena. Red E. Sobota 29. dec. Mogočni prstan. Red F. Nedelja 30. dec. ob 3. uri popoldne: Peterčkov sanje. Izven. Ob 8. uri zvečer: Golobček. Izven.

Ponedeljek 31. dec. Zaprt. Torek 1. januarja. ob 3. uri popoldne: Mogočni prstan. Izven. Ob 8. uri zvečer: Danes bomo tiči. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota 22. dec. Notredamski zvonar. Red A. Nedelja 23. dec. Tosca. Izven.

Ponedeljek 24. dec. Zaprt. Torek 25. dec. Gospodski sen. Izv. Sreda 26. dec. Aida. Izven.

Četrtek 27. dec. Janko in Metka; mladinska predstava. Red C. Petek 28. dec. Notredamski zvonar. Red C. Sobota 29. dec. Tosca. Red D. Nedelja 30. dec. Zapečateni-Schicchi. Izven.

Ponedeljek 31. dec. Zaprt. Torek 1. januarja. Notredamski zvonar. Izven.

— Dramske predstave o božičnih praznikih. Na sveti dan popoldne in na Stefanov dan popoldne bosta v drami dve mladinski predstavi. Ponovi se Pavla Golbe ljubezni-va in v prejšnjih sezonah popolnoma uspešna mladinska igra »Peterčkov sanje«. Začetek vsak dan ob treh popoldne. Na sveti dan ob 8. uri zvečer se igra »Hamlet«. Z gospodom Rogozom v naslovni vlogi, na Stefanov dan ob 8. uri zvečer pa francoska veseloigra »Osma žena« z gospo Nablokko. Putjato in g. Rogozom v glavnih vlogah. Prihodnja dramska noviteta bo Galsworthy-ja tragikomedija »Golobček«, katere prvo dejanje se vrši o božiču. Vse-

lina te tragikomedije obdelava današnje družbo izgubljenih in tistih, ki jih hočejo spreobrniti. Avtor je našemu občinstvu znan po svoji izborni drami »Borba«, ki se je vprizarjala v prejšnjih sezonah. Nadaleje pripravila drama »Beneška trgovca« (Shakespeare) in »Cezarja in Kleopatra« (Schaw).

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri popoldne v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednji temi: O pijančevanju udanem narodu. Predava g. doc. dr. I. Robida. Morebiti bi se tema utegnili zdeti obrabljena. Toda dejstvo, da Slovenci že prihajamo na glas naravnost zapitega naroda, daje pač veliko misliti; in zato je naša dolžnost, da se že vendar enkrat resno pomudimo pri tem važnem »vprašanju«, da bi morda prej ali slej ne bilo — prepozno. Ime predavateljevo jamči zadosti, da bo način razpravljanja zlu segal do korenin. Zato vabimo vse kroge naše javnosti.

— Uvod v umevanje umetnosti. Drugo predavanje se vrši v soboto, dne 22. t. m. ob 6. zv. v zbornični dvorani univerze (biv. deželni dvorec). Predavatelj dr. Fr. Stelč. Tema: Vsebinska v umetnosti: 1. Estetska vsebina arhitekture (Bazilika, romanski slog, gotika, renesansa, barok). Predavanje bodo pojasnjevale skiptične slike. — Vstopnice pri vrodu po 12 dinarjev.

— Dr. Homan, Somatologija in higijena. Ta knjiga je že davno pošla in se nova izdaja zlasti v sokolskih krogih, ki so jo radi uporabljali, že davno pogošča. Izšla je ravno kar nova izdaja, zaenkrat samo II. del Higijena. Naš vse pregledaj umrl zaslužni narodnjak dr. Homan je Higijeno ne samo spretno prikožil kot učno knjigo za učiteljska, katerim je v prvi vrsti namenjena, ampak tako, da bo služila tudi vsem šolskim vodstvom, zlasti pa Sokolom in gasilcem. Za te je osebitega pomena poglavje »Prva pomoč«, za one pa poglavje »Šolska higijena«, ki sta obdeve precej obširno obdelani. Splošno zanimanje zaslužijo pa poglavja o splošni, osebni, specialni in obrtni higijeni, ki so prav spretno in pregledno obdelana. Tisk in papir dela Delniški tiskarni v Ljubljani vsjo čast. Slike, zlasti trobarvne, ki predstavljajo v mikroskopskem povečanju provzročitelje infekcijskih bolezni, so naravnost krasne.

Dnevne novosti.

— Ameriški gostje v Ljubljani. Dne 18. t. m. sta študijski poti skozi našo državo posetila Ljubljano ameriška gosta gg. M. D. Frederick F. Russell, generalni direktor internacionalnega zdravstvenega urada Rockefellerjeve ustanove v New Yorku, in profesor Selskar M. Gunn od iste ustanove. Ogledala sta si v spremstvu zastopnika ministrstva za narodno zdravje gosp. načelnika dr. Štamparja naše po vojni od ministrstva za narodno zdravje novo osnovane znanstvene in socialno-higijenske institucije. Dala sta si v podrobnosti poročati o ciljih in delovanju teh zavodov ter sta se izražala jako pohvalno o njihovih stremeljih in že doseženih uspehih.

— Redukcija uradništva. Ministrstva so dovršila sezname uradnikov, ki se imajo reducirati, predno stopi v veljavo novi uradniški zakon. Redukcija bo obsegala približno 20% uradnikov. Predjem dobe z novim letom samo oni uradniki, ki ne bodo reducirani.

— Uradniške kvalifikacije. Vsa ministrstva so izdala nujne navedbe pristojnim oblastvom, naj poskrbe, da čimprej pošljejo uradniki svoje listine o kvalifikacijah. Dosedaj manjkajo podatki še za ogromno število uradništva.

— Igralci in uradniški zakon. Udruženje glumcev v Beogradu namerava v najkrajšem času sklicati v Beogradu izredno zborovanje, ker uradniški zakon ne ureja njihovega položaja.

— Glavno tajništvo delavskih zbornic. V ministstvu za socialno politiko izdeluje projekt pravilnika za delovanje glavnega tajništva delavskih zbornic, ki ga predvideva zakon o zaščiti delavcev.

— Invalidski zakon. V ministstvu za socialno politiko se vrše konference med zastopniki tega ministrstva in pa delegati invalidskega združenja, da se izpolni projekt invalidskega zakona.

— Beograjski igralci so pričeli prirediti posebne zabavne večere, ki se bodo vršili preko zime. Na teh večerih bodo sodelovali najboljši člani drame in opere in poseben pevski zbor.

— Pregled dalmatinskih invalidov. Posebna komisija je prišla s pregledovanjem invalidov v Dalmacijo, da ugotovi, kateri invalidi so popolnoma nesposobni za delo.

— Za kurljavo železniških voz. Z ozirom na pogostne pritožbe potujočega občinstva, ker se ne grejejo vedno vsi železniški vozovi, je izdalo prometno ministrstvo odredbo, da morajo biti vsi železniški vozovi pri vseh vlakih v zimski dobi zakurjeni.

— Konkurs za bolniške ekonomke. Ministrstvo za narodno zdravje razpisuje službe ekonomov v 10 večjih bolnicah v naši kraljevini. V postev pridejo kandidati, ki so dovršili srednjo šolo z maturo, so državljani kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev in so že osludili vojaški rok. Prosilje je vložiti s potrebnimi prilagami najkasneje do dne 20. januarja 1924 pri ministrstvu za narodno zdravje v Beogradu.

— Povšane vpisne takse na nemških univerzah. Nemška vlada je običajno povšala vpisne takse na nemških univerzah in sicer od 15 dolarjev na 45 dolarjev za poljevitlo naših dijakov, je prosvetni minister zaprosil ministra zunanjih del, da posreduje pri nemški vladi, da se takse znižajo.

— Proti pljančevanju. Ministrstvo za narodno zdravje je sklenilo, da ustanovi po večjih mestih po cel državi posebne ustanove za pobiranje pljančevanja. Te ustanove bodo razpolagale s knjižnicami in bodo urejene najmodernejše po ameriškem sistemu.

— Trgovine v nedeljo 23. t. m. Po rešenju gospoda ministra soc. politike z dne 19. decembra t. l. št. 127.470 morajo biti v nedeljo dne 23. t. m. trgovine odprte in se sme pomožno osebje zaposliti, pač pa morajo delodajalci (v smislu § 15. zakona o zaščiti delavcev) dati nameščenemu primeren odmor med tednom. — Oblastna inspekcija dela v Ljubljani.

— Desetletnica mature praznujejo maturantje in maturantke ljubljanske učiteljske iz leta 1913 v smislu dopovora dne 29. decembra t. l. Sestanemo se ob 4. uri popoldne v kmečki št. hotelu Tivoli v Ljubljani. Gostje, zlasti tovarišice in tovariši iz prejšnjega in naslednjega letnika, bodo dobrodošli.

— Meteor! V južnih krajih avstriske republike se je videl dne 30. novembra t. l. ob 4. uri zjutraj slajen meteor. Naporožajo se vse osebe, katere so ga videle pri nas, da sporoče Meteorološkemu zavodu v Ljubljani (Dvorce), v kakšni smeri je letel, ali se je čula kaka detonacija in ni morda padel kjerkoli pri nas. Dopisovanje službenih oblasti z Meteorološkim zavodom je oštno prosto.

— Sneg v južnem delu naše države. Kakor poročajo iz Beograda, je po južni Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini nastopilo hladno vreme s snežnimi viharji in je po teh krajih zavladal občuten mraz, ki je zlasti po Bosni prignal volčjo zverjad v neposredno bližino človeških bivališč.

— Plemenita srca, spomnite se nas! Težko pričakovani božični prazniki so že pred duri. Z veliko skrbjo pričakujemo te krasne in radostne, za katere pa tudi prežalostne praznike. Da bomo mogli tudi mi slepi veselo praznovati Božič, prosimo vsa plemenita srca, da se nas spomnijo zdaj v zadnjih trenutkih in nam po svojih močeh pomagajo z darili. Klub vsakdanjim obupnim prošnjam smo našli malo odziva in se trdno nadejamo, da se nas vsa blaga srca spomnijo vsaj zdaj zadnje dni in nam pripomorejo, da bomo mogli tudi mi srečni obhajati najlepše praznike čezlega leta. — Odbor Podpornega društva slepih. Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

— Oddaja voženj v mestni plinarni. Mestna občina ljubljanska razpisuje voženje za mestno plinarno za čas od 1. januarja 1924 do 31. decembra 1924. Reflektanti se opozarjajo, da se bo vršila dne 29. decembra 1923 ob 10. uri popoldne v pisarni ravnateljske mestne plinarne javna pismena ponudbena razprava. Kolikovega in z vadijem 10.000 Din opremljene ponudbe, v katerih je navesti za imenovano prevzemno voženj cene v številkah in besedah, izročiti je zapечатeno do navedene roka pri gori navedenem ravnateljstvu, kjer so tudi dražbeni pogoji ob navednih uradnih urah vsakemu reflektantu na vpogled. Na ponudbe, katere ne bodo povsem ustrezale dražbenemu razpisu in pogojem, potem pa take, ki bi se pogojno glasile in končno na one, katere bi se vložile prekasno, se ne bo odzvalo. Magistrat pa si pridržuje pravico, oddati voženje tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

— Nove razglednice »Družbe sv. Cirila in Metoda« so ravnokar izšle. Razglednice so umetniško delo, zato upamo, da bo občinstvo pridno segalo po njih. Dobe se v pisarni Ciril-Metodove družbe.

— Razine neizgode. Hribar Janez, delavec iz Predoselj pri Kranju, je delal nekemu prijatelju »ofreht«. Pri tem je strejal tudi za to pripravljeno topčim. Pri streli pa je topič razneslo, ter so kosi železa odleteli nesrečniku v desno nogo in mu popolnoma razbili stegno. — Bensa Andrej, učitelj iz Ljubljane, je skočil v Preski še iz vozečega avtomobila. Pri tem pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko in nogo. — Ogrinc Josip, ljubljanski postrežek, je prenašal v trgovini Perdan težko železno blaginjo. Pri tem pa je prišel z desno roko pod nogo, nakoč pa je ista zmečkala prst desne roke. — Pri rudniku v Hranjniku je padel težak hloč odnotnjemu rudarju Matiju Blaju na desno nogo in mu jo težko poškodoval. — Novak Ivan, delavec v Mostah, si je pri delu poškodoval levo oko. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

— Napad. V ljudski kuhinji je med priravljanjem za hrano sunil neznanec delavca Martina Kolerja z nožem v desno ramo in mu s tem zadal težko rano. Kolerja so pripeljali v bolnišnico, neznanega napadalca pa je stražnik odvedel v zapor.

— Celjske novosti. Dijaška kuhinja v Celju ima svoj redni občni zbor danes v soboto dne 22. t. m. v posvetovalni dvorani Celjske posojilnice v Narodnem domu ob 6. uri zvečer. — Celjsko Sokolsko društvo priredi dne 31. decembra v gornjih prostorih Narodnega doma svoj običajni Silvestrov večer z raznovrstnim sporedom. — Pouk v slovenski in nemški stenografiji za privatnike se bo takoj po Novem letu otvoril na tukajšnji meščanski šoli. Poučevalo se bo tri ure tedensko v večernem času. Rok za prijavitelje se še objavi.

— Mariborske novosti. Mariborske banke ostanco od 23. do 26. t. m. zapre. — Dne 24. t. m. ob 5. popoldne priredi komanda 45. pešpolka vojaštvo božičnico v vojašnici kralja Aleksandra I. Pri prireditvi svira vojaška godba. — V zadnjem času se opaža v Mariboru, da so pričeli tukajšnji Nemci izvajati bojkot Slovencev ne le na gospodarskem polju, ampak tudi pri raznih kulturnih in dobroteljskih prireditvah. To gibanje izhaja baje iz pisarne nekega tukajšnjega nemškega odvetnika. — Trgovski gremij obvešča trgovske pomočnike, ki so bili oproščeni leta 1919 in tedaj prejeli spričevala na navadnih tiskovinah, da so dospeli sedaj litografirane tiskovine s sliko. Kdor bi si želel nabaviti tako izpričevalo, naj se zgleda v gremijski pisarni. — V Studenci se ustanovi novo delavsko pevsko društvo »Enakost«, katerega vodi tamonjši učitelj Križman.

— Ptujске novosti. Božičnico za ubogo dečo priredi Kolo jug. sester dne 21. decembra ob 3. uri popoldne v mestnem gledališču. — Tukajšnji pontonirski bataljon je obhajal dne 19. decembra svojo krstno slavo sv. Nikolaja. Ob 10. uri popoldne je bila služba božja na dvorišču vojašnice kralja Petra I. Po rezanju kolača je nagovoril vojaštvo g. podpolkovnik Kovačič z lepimi besedami in zaklical trikratni življn. Nj. Vel. kralju, kraljici in prestolonasledniku. — Mestni osnovni šoli in dekl. mešč. ter otroški vrtec prirede dne 21. decembra v mestnem gledališču ob pol 3. uri popoldne božično igro s petjem in deklaracijo. — V Ptujju dobimo sedaj zopet nekaj novega. Vajdič in drugi nameravata ustanoviti v Prešernovi ulici moderno mlekarno.

— Beg skozi okno. V četrtek je zagrebška policija aretirala nekega razpečevalca ponarejenih bankovcev in ga pripeljala na policijsko ravnateljstvo. Tu je pa med zaslišavanjem razbil ob ugodni priliki notranje in zunanje okno in skočil na ulico, kjer je obležal težko ranjen. Odpeljali so ga v bolnišnico.

— Bogati berač. Kakor poročajo iz Vojvodine, so v neki vasi prišli nekega berača, pri katerem so našli nad 500.000 Din. Berača je poznala skoro vsa Vojvodina, ker je vsako leto obiskal vsa mesta in vasi in pobral nanj odpadajoči davek.

— Ljubavna drama v Našicah. Pred par dnevi se je v Našicah zastripila s cikankalijem 15letna laborantka Terezija Tišina, ki je bila vesle svoje lepote znana po vsej okolici. Videl je imelo razmerje z nekim farmacevtom, ki ni ostalo brez posledic, in je iz strahu pred porodom šlo samo v smrt.

— Priporočljiv gost. V Subotico je nedavno prišla obiskat svojo prijateljico neka mlada vdovica in bila tam prav lepo sprejeta. Po 4 dnevnem bivanju v Subotici se je zopet odpeljala. Z njenim odhodom pa je zgignila tudi zlata ženska ura, katere je njena prijateljica imela kot spomin od svoje matere. Ker je ta vedela, da mlada vdovica bolega na kleptomaniji, je zadelo takoj javila policiji, toda vdovica se je že odpeljala. Telefonično obveščena namembna postaja je obvestila orožništvo, ki je lahko, živko takoj vzela na piko. Ta je pa tudi spoznala, da jo orožniki nekoliko preveč ogledujejo, pa je šla v stranišče in bleščečo stvarico vrgla notri. Orožniki je pa tudi videl, kaj je naredila, in jo odpeljal na varno.

— Vlogo detektivka je igral v Zagrebu v Narodni kavarni neki Rihard Danilo. Legitimiral se je pri tej svoji vlogi z nekim znamenjem, katerega je nosil na levi strani suknje. Ko ga je res pravi policijski agent prijel, je pa možu zmanjkalo sape in mu je sledil na policijo. Pri njem so našli štampiljko vseh železniških postaj od Zagreba do Siska in več rabljenih voznih listkov. Na vprašanje, kje je dobil vozne listke, je odgovoril, da mu jih je dal nek uslužbenec na državnem kolodvoru, štampiljko

pa je sam napravil in vse skupaj hotel nesti domov svojim otrokom kot igrado. Ker je mož sumljiv, da je bil zadnje čase udeležen pri raznih nedovoljenih dejanjih, so ga zaprli.

— Nevarna usmiljenka. Te dni je prišla nekega večera v Sebešić pri Subotici k nekemu bogatu kmetu usmiljenka in prosila prenočišča. Kmet Peršić jo je gostoljubno vzel pod streho in ji dal tudi večerjo in prenočišče. Pri večerji so pa opazili, da ima usmiljenka zelo moški izraz in gospodar je poslal svojega močnega hlapca, naj se skrije pod posteljo in opazuje sumljivo redovnico. Ko je ta odšla v odkazano sobo, se je slekla in se spremenila v pravega plešastega roparja, ki se je takoj vlegel počivat, na nočno omarico pa položil dva nabasana samokresa. Hlapec, ki je vse to videl, je zlezel izpod postelje, zgrabil roparjnika za vrat in ga davil toliko časa, da ni dal nobenega znaka življenja več od sebe. Nato pa ga je nesel mrtvega na dvorišče. Okrog polnoči pa so se okrog kmetovih poslopj začele plaziti temne sence in si dajale z živjiti sumljiva dogovorjena znamenja. Ker se ni iz hiše nikdo odzval, so preskočili ograjo in na dvorišču našli svojega mrtvega druga, katerega so dvignili čez plot, ga naložili na voz, katerega so imeli pripravljene za plen, in brez sledu izgignili. Oblasti so uvedle preiskavo.

— Tepeni šofer. V sredo ponoči se je zaletel neki šofer v Beogradu z avtomobilom v mimovozečega filakerja, ki je odletel s kozla. Komaj pa se je šofer zavedel, so že padale po njegovi glavi hude batine. Šoferjevo nerodnost so namreč opazili kočjaži, ki imajo v bližini svoje postajališče. Vsi so pustili svoje kočije in na lico mesta kaznovali šoferja, ki jim je komaj ušel.

— Ubijte človeka in mirno zaspi. Na Banjici pri Beogradu je ponočna straža v neki gostilni našla poljskega čuvaja Ljubomira Gjorgjevića in ga pozvala, naj vsled pozne ure zapusti gostilno, in odšla. Ko se je pa straža drugič vrnila, jo je Gjorgjević zapazil in se delal, kot da spi. Ko ga je straža hotela aretirati, je začel bežati in med begom ustrelil proti straži ter zadell enega stražarjev v trebuh, da je v eni uri umrl. Gjorgjević je nato bežal domov in mirno zaspal, dokler ga ni zbudila druga straža in ga aretirala.

— Moderni otroci. V Beogradu se je neka 14letna Olga Anastazijević zadnje dni kar dvakrat vrgla pod tramvaj, vendar se ji obakrat ni nič hudega pripetilo. Prvič jo je rešil neki možiki, ki je videl, da je deklica v nevarnosti, drugič je pa strojevodja zaustavil še pravočasno tramvaj in s tem preprečil samomorilne namene Anastazijevičeve. Ko so jo vprašali, zakaj je hotela storiti samomor, je odgovorila da zato, ker je njen oče zahteval od nje, da hodi pravočasno domov in ne pohaja do polnoči po ulicah.

— Bar je drag. To je vedel prav dobro Rihard Moučka, skladiščnik v sladkorni tovarni v Osijeku. Ker je vedel, da mu njegova mesečna plača ne dopušča, da bi se hodil zabavati v poznih in zgodnjih urah, je pa ogoljufal tovarno za okrog 300 tisoč dinarjev. Ko so mu v Osijeku postala tla prevročja, je odšel v Kiskardo in tudi tam uganjal orkile kakih 14 dni, večinoma v »Golem baru«. Tudi tu so ga začeli polagoma sumljivo gledati in odšel je v Beograd, porabil tu še zadnje tisočake in, ko je že začel misliti na nove neusahljive denarne vire, ga je pa policija prišla in izročila osješkemu sodišču, ki mu je naložilo za grehe po raznih barih 5 let težke ječe kot pokoro.

— H-a-a-a! Kam pa za božične praznike? V kino »Tivoli« — vsak spored senzacij, — kjer se predvaja 5 enodejansk s splošno priljubljenim Harold Lloydom. Poldrugoro uro smeja! Kdor se hoče res pošteno in ceno zabavati za božične praznike, naj si pravočasno preskrbi vstopnice, ako noče priti ob tako izreden užitek.

— Razstavo najmodernejših in najprejnejših danskih, moških in otroških oblek, plačevč lid, priredi znana ljubljanska firma Bernatović na Mestnem trgu. Razstava bo strokovnjaško urejena in bo prekašala vse dosedanje prireditve te vrste. Otvorjena bo jutri v nedeljo in že sedaj opozarjamo nanjo.

Novosti iz Primorske.

— Promocija. V ponedeljek je bil promoviran za doktorja kemije g. Stanko Kovčič iz Trsta na univerzi v Bologni.

— Nov odvetnik. V sredo dne 12. t. m. je napravil gorjski ropar g. Dr. Tonki odvetniški izpit pred izpraševalno komisijo v Trstu. Dr. Tonki bo po novem letu otvoril lastno odvetniško pisarno v Gorici.

— Za slovenske šole. Ker je neka ženska pri podprefekturi v Voloski zahtevala v imenu občin Artilje in Ostrovske italijansko šolo, so družinski očete teh dveh občin vložili odločen protest proti političnemu in podali obenem izjavo, da omejen ženska ni imela pravice govoriti v imenu imenovanih občin. — Tudi šolski okoliš Ljubuške je poslal te dni tržaški prefekturi protestno pismo s 66 podpisov, v kateri zavedni starši zahtevajo, da se poučuje njihove male v materinem jeziku, kar današnji sistem vzgaja same analfabete.

Sport in turistika.

— Putnik III. Ljubljana. Vse turiste in sportnike opozarjamo na ugodno priliko, da si kupujejo vozne listke za železniške voženje v tujskoprometni pisarni »Putnik III« t. j. Tourist-Office, v pritličju Prve Hrvatske štedionice, tu. Vozni listki se dobe tukaj po isti ceni, kakor na kolodvorih, a se ni treba dremati, ne dolgo čakati. — Jugoslovenski zimskosportski savez.

— Vremenska poročila i. dr. zimskosportne vesti, ki bi jih vsled nujnosti ne mogli objaviti pravočasno po časopisih, bodo izobešene v izloženem oknu tvrde ogo Gorec v poslopiju Kreditne banke v Ljubljani.

— Podpirajte Jugoslovensko Matico.

KINO TIVOLI
„Dama vsivem“
v glavni vlogi
Helena Makovska.
II. del od 20. do 22./XII.

Gospodarstvo.

DUNAJSKI POMLADANSKI VELESEJEM
L. 1924 (9.—15. marca).

Udeležba inozemstva pri Dunajskem pomladanskem sejmu bo po sedaj predloženih prijavah razvila še živahneje, kot pri prejšnjih sejmih. Do sedaj so prijavili svojo udeležbo razstavljalci iz desetih tujih držav. Na prvem mestu stoji, kakor pri zadnjem jesenskem sejm, Nemčija. Priglaseno je: norimberško galanterijsko blago, usnati izdelki in potne potrebšine iz Offenbacha in Frankobroda, igrače iz Turingije, električni predmeti iz Virmberškega, saksonski stroji in tkanine, tkanina iz Vogtlanda, dragotnine iz Pforzheima, pisarniške potrebšine in galalit iz Hamburga, berlinski stroji in čevlji, predmeti za kadilce, blago iz zlata in srebra in lišp ter obleke monakovskih tvrdk. Iz Poruhra razstavlja neka eberfeldska tvrdka slikarske šablone. Za Nemčijo pride, kar se tiče števila razstavljalcev, Češkoslovaška s tekstilnim blagom, izdelki čeških steklarnic, šamote iz Morave in kadilnih rekvizitov iz Pardubice. Francija pošilja zopet avtomobile, Madžarska pletenine, Jugoslavija surovo blago, Švica, kakor pri vsakem semnju, ure, Poljska čevlje, Belgija avtopnevmatike. Razstava ruskega sovjetskega zastopstva bo obsegala: konopilo, lan, ščetine, zdravilna zelišča, čeva, žito, žito, kože, kožuhovalno, narodno umetnost, preproge, mineralije.

Zglasitve za Dunajski pomladanski sejem prekašajo število v istem času priglasenih razstavljalcev jesenskega sejma 1923, ki je bil, kakor znano, popolnoma razprodan, približno za dvakrat toliko. Tudi celotne prostorne zahteve so narasle več kot dvojno, pri čemer je pripomniti, da se je povprečna prostorna zahteva razstavljalcev povzdignila od 12 m² pri jesenskem sejm 1923 na 14 m² k pomladanskem sejm 1924. To povševanje zahtev po individualnem nakazilu prostorov je stalno od prvega sejma (jesen 1921) naprej.

Kar se tiče števila razstavljalcev, je najmočnejša udeležba v strokah tekstilne in strojne industrije. Sledijo usnati izdelki, oblačila in papirato blago. Največ prostora zahteva zdaj strojna branža. Sledijo: vozila, usnato blago, tekstile in pohištvo.

Kakor je bilo pričakovati po sijajnem uspehu zadnjega dunajskega sejma, je postalo zanimanje za Dunajski sejm jako živahno. Prihlave za razstavo živili so tako številne, da se mora ukreniti že sedaj vse potrebno za pripravo nadaljnje galerije.

Uspeh, ki ga je dosegel prvi knjižni sejm v okvirju dunajskega jesenskega sejma 1923, je povzročil, da bode sejsko vodstvo tudi pri pomladanskem sejm 1924 priredilo mednarodni knjižni sejm. Vršil se bo v onih šestih dvoranah sejske palače, katere so bile že pri prvem knjižnem sejm adaptirane, vendar bo potrebno razširjenje prostorov. Do sedaj so dospela številne prilave avstrijskih, nemških, francoskih in švicarskih založnikov.

Veliko zanimanje za Dunajski sejm vladati v krogu industrijcev na ozemlju Saare. Tamkašnje tvrke so izjavile, da jih gospodarske razmere silijo, iskati nove kraje za razpečevanje svojih izdelkov.

Za prostor pred rotundo je prijavljeno številno novih velikih paviljonov. Tukaj se mora prostor znatno razširiti, da se ustreže vsem zahtevam. Zgradile se bodo tudi nove ceste in napravili novi vrtarski nasadi.

INDUSTRIJA.

× »Bosanska Solvay tvornica«. Prva bosanska tovarna za proizvodnjo amoniakove sode je spremenila svoje ime v »Bosanska Solvay Tvornica« ter je zvišala svojo delniško glavnico na 20 milijonov dinarjev. Družba poziva stare posestnike delnic v svrhu izmenjave delnic.

× Provodnik S. A. v Rigi. Vodstvo tovarne za produkcijo gumiljevih izdelkov Provodnik je predložilo letskemu finančnemu ministru memorandum, v katerem so obrazložene težave, ki se pojavljajo pri vzpostavitvi tvorničkih naprav. Inozemski kapitalisti nečejo v to podjetje nicasar investirati, primanjkuje pa tudi tržišča za fabrikate. Družba je na temelju tega memoranda prosila da se je naj ne sili s sklicanjem obnega zbora za 1. 1924.

× Romunska petrolejska politika. Iz Bukarešte poročajo: Ministrski svet je sprejel dekret, s katerim se proglašava svobodna trgovina s petrolejem. Izvoz surovega petroleja je prepovedan. Izvoz destilacijskih proizvodov se obremeni z dajatvijo, ki je slinča oni za hencin. Znašala bo 80 lejev za 100 kg. Petrolejske družbe bodo krile potrebe železnice in paroplovne. Prijoritetna gre notranji uporabi. Razdelitev petroleja bo nadziral poseben kontrolor vlade, in cene se moralo akomodirati običajnim tržnim cenam.

× Nezaposlenost vstaja v naši državi vedno občutnejša, zlasti v lesni in kovinski industriji. Veliko je tudi številno nezaposlenih mlajših trgovskih pomočnikov.

TRGOVINA.

× Poljsko-angelska trgovinska pogodba. Po tej pogodbi imajo angleški trgovci na Poljskem iste pravice, kakor poljski in obratno. Angleške industrijske družbe so dobile v Poljski iste pravice, kakor francoske. Na podlagi te pogodbe se angleški industrijci že požalajo s poljsko vlado o elektrifikaciji Poljske.

DENARSTVO.

× Zvišanje delniškega kapitala. »Jugopharmacia« d. d. za produkcijo in promet s kemično-farmaceutičnimi proizvodi, je zvišala delniško glavnico od 1.500.000 na 2 milijona dinarjev. Izdala je nadaljnjih 5000 delnic po 100 Din nominalne.

× Povšanje eskoptne mere v Češkoslovaški. Češkoslovaško finančno ministrstvo je pošiljalo obrestno mero za eskopt od 4 na 5%.

× Suficit v romunskem budžetu. Kakor poročajo iz Bukarešte, je načrt državnega budžeta že dovršen. Aktivna znašajo 1.3 milijard lejev. Državni odhodki znašajo 23,9, izdatki pa 22,6 milijard. Višek se bo uporabil za nepredvidene izdatke ter za povševanje uradniških plač.

KMETIJSTVO.

× Jesenska setev v naši državi je letos precej izdatnejša od lanske. V vseh pokrajinah je posejana ploskev mnogo večja od lanskeleto. Edino v Sloveniji in Dalmaciji je ostala površina z jesensko setvijo obdelane zemlje ista kot lanske leto. V češkanskem okrožju pa je radi jesenske suše skoro za polovico manjša. Seta je zelo lepo napredovala ter se obeta izdatnejša žetev kakor letos, če ne bo kakih elementarnih nezdod. Povodnji na Hrvatskem in v Sloveniji so setvi zelo škodovali.

Iz društvenega življenja.

— Predavanje v društvu »Soča«. O rasti človeka od rojstva do 20. leta je predaval pred okriljem društva »Soča« v soboto 16. t. m. g. univ. prof. K. O. v. v. d. Poljudno nam je prikazoval normalno rast človeka preko obeh debelostnih in vitkostnih dob tja do popolnega spolnega razvoja ter nam potom skiptičnih slik flustriral proporcno razmerje lobanje in glave do človeškega ostalega trupla. Zanimivemu predavanju je sledila kakor vselej animirana zabava, h kateri je pripomogel s primernim deležem pevski zbor ZJZ.

— Društvo državnih uslužbencev za Slovenijo in Ljubljani ima svoj občni zbor dne 3. januarja 1924 točno ob 3. uri na realki soba št. 4. Dnevni red po § 10. društvenih pravil.

— Veliki ples »Jadranske Straže« v Ljubljani se vrši, kakor je bilo že svojčas javljeno, dne 12. januarja v veliki dvorani hotela Union. Podrobnosti o plesu, ki se bo vršil v znamenju mornarice, prinesemo kasneje. Opozarjamo za sedaj slavno občinstvo samo na to, da bodo imele dostop tudi dostojno obložene maske. Druga društva prosimo, da vpoštevajo ta dan pri odločitvi svojih prireditev. — Glavni odbor »Jadranske Straže« v Ljubljani.

Ljubljanska porota.

PREMETEN TRGOVEC.

Pred večerašnji poroto se je zagovarjal 27letni oženjeni Anton Kaifež iz Banjaloke pri Kočevju zaradi goljufije, krive prisega in prepovedane nošnje orožja. Poštenjaku je začelo leta 1921 smrdeti pošteno delo, pa je začel razmišljati, kako bi na lahek način obogatel. V ta namen se je poslužil goljufije večjega stila. Preskrbel si je dopisnice in pismenski papir z napisom »Anton Kaifež, trgovina z južnim sadjem, kožami, manufakturami itd. — Banjaloka-Kočevje«. Nato pa je stopil v trgovske stike z raznimi večjimi ljubljanskimi tvrdkami in začel naročati razno blago kakor manufakture, špecerijsko blago, usnje in druge potrebščine. Vse blago je dobival brez denarja in ga takoj naprej prodajal, večkrat tudi pod ceno, katero je on dolgoval zanj dobavitelj tvrdki. Tako je škodoval v dobi treh let 21 ljubljanskih tvrdk za vsoto nad 100 tisoč dinarjev. Največ so škodovane tvrdke Indus, Impex, Franc Seunig, »Sladkor« d. d. in druge. Poleg hudodelstva goljufije je bil Kaifež obtožen tudi krive prisige, katero je položil leta 1922, in pa vsled prepovedane nošnje orožja, ker so pri neki preiskavi pri njem našli pištolo in je prijavil oblastem, ko je bilo to zapovedano.

Obtoženec se je obnašal pred porotniki zelo samozavestno, naravnost predržno in sploh ni priznal, da bi bil zagrešil kaj kaznivskega, češ da je vedno imel namen vse plačati, pa se mu razne spekulacije niso posrečile. Porotniki so potrdili vna vprašanja, ki jim jih je stavil sodni senat, nakoč je bil obtoženec obsojen na 3 leta težke ječe. Senatu je predsedoval preds. dež. sod. dr. Skaberne, votanta sta bila dr. Lajo vic in dr. Stilleo, tožil je državni pravdnik dr. Lavrenčak, obtoženca je zagovarjal dr. Kokali.

Z večerašnjim dnem se je končalo zlm. sko porotno zasedanje.

Borzna poročila.

Zagreb, 21. decembra. (Z) Devize. Dunaj 0,12385—0,12585, Budimpešta 0,4475 —0,4775, Bukarešta 0,46, Italija, izplačilo 383,25—386,25, Italija, ček 383—386, London, izplačilo 386—389, London, ček 385,75—388,75, New York, ček 88—89, Praga 259,25—262,25, Sofija 0—65, Švica 1545—1555. — Valute. Dolarji 86,75—87,75, avstrijske krone 0,1230—0,1250, češkoslovaške krone 256—0, angleški funti 379,50—382,50, madžarske krone 0,30

Claude Farrère:

Mučene roke.

I.

Vse to se je začelo v angleškem parku na Therapiji ob Gornjem Bosporu. Lady Gray, poslanikova soproga, je priredila veliko nočno svečanost. Ves diplomatski zbor je bil tam, in tudi vsi odlični tujci, ki prebivajo v Summer-Palace in štab devetih evropskih zasidranih ladij. Pod strmim navpičnim bregom, ki ga krase ciprese in senčnate bukke, so postavili ocvetličeni boder in tajniki, častniki in njihove žene, vesele, da morejo visoko pokazati svoje noge, — so tam igrali »Sen kresne noči«, obenem z baletom, ki je bil zelo slab. Toda mesečinski park je tvoril tako čudovito ukrasje, da so vsi trdili, da igrajo sijajno.

In bilo je brez dvoma že zdavnaj določeno in zapisano, da je bil sedež gospe de Romans poleg sedeža ladijskega poročnika Pierra Villiersa.

II.

Njeni lasje so bili bolj rumeni kakor čisto zlato in imela je kreolske oči, globoke kakor vodnjak. Ob luninem svitu Pierre Villiers ni videl drugega. On je imel videz tridesetletnega moža, ne baš slabotne, toda vitke in stasite postave. Če bi se šla po »Snu kresne noči« izprehajati po prku pod ozvezdenim nebom, bi stavil glavo, da bi ta njun iz-

prehod po tem parku ne imel prav nobenega vznemirljivega vpliva na njuno dvojno usodo. Da, prav zares! Glavo bi stavil... In bi bil izgubil.

III.

»Kajne,« — je najprej izpregovoril Pierre Villiers, da bi prekinil molk, »kajne, da je bila ta stara gospa Calmak prav smešna v svojem rožnatem in modrem muselinu?«

»Ah,« je zašepetala gospa de Romans, »kako neki morete misliti na to ubogo žensko v taki noči kakor je danes?«

Takoj je umolknil, vesel, da je ona odbila vsakdanje besede in da zna ceniti tišino. Za roke sta se vodila in se vzpela na najvišjo teraso. Sedaj, ko so pogasili baletne lampijone, je bil nočni park mnogo lepši.

Izprožila je svoje roke proti Bosporu, ki je slabotno blestel kot nepremična reka.

»Kmalu bo vaš čoln zdrsel preko te mirne vode in vas popeljal na vaš krov...«

Pokazal ji je daljno svetilko, ki je označevala njegovo ladjico.

»Tamle je... In kakor se često dogaja, se bom tudi nočjo vrnil žalosten.«

Zbala se je poklona. Toda on ji ga nikakor ni nameraval napraviti, kajti bil je odkritosrčen.

...»Žalosten.« je povzel, »ker bom zopet sam po tej noči, v kateri sem videl mnogo ramen, ob katere bi se bilo prijetno pritisniti, in zaslužil mnogo

src, katera bi bilo sladko ljubiti.«

Bila je iznenadena; prvič se je zgodilo, da ji je nekdo govoril o ljubezni, ne da bi si izbral njo za neposredni predmet svojih nežnih besed. Bila je tudi ginjena, kajti ta človek, ki si nikakor ni domišljjal, da je na prvi pogled zaljubljen vanjo, morda le ni lagal, ko je tožil o svoji samoti.

Ni si mogla kaj, da mu ne bi odgovorila:

»Drugi imajo pač vzrok, da so bolj žalostni kakor pa vi, oni ali one, ki se sedaj ne bodo vrnil sami, toda, ki ne bodo v svojem domu našli drugega kakor ledeno brezbriznost, ki je hujša kot samota. Vas... če bi hoteli jokati, vas vsaj nihče ne bo oviral.«

IV.

Gospa de Romans je bila soproga nekega brezpomembnega, toda bogatega sivobrada. Imela je lepe dijamante, bleščeča oblačila, vilo ob Bosporu in hišo v Parizu na cesti Henri-Martin. Sicer pa so vse te stvari bile last njenega soproga, kajti ta jo je poročil čisto brez vsega; bila je iz odlične rodbine s sijajnimi zvezami, toda bila je uboga kot Job. Tako, da so si bili na dan poroke, ko je prišla iz cerkve, vsi njeni prijatelji edini v tem, da si je ta ovčica postlala tako, kakor nihče na prostranem svetu...

In vendar je bil srečni mož gospod de Romans. Bil je že v petdesetih letih, pa je dobil ženo z devetnajstimi, lepo

kakor jutrnja zarja, mehko kakor svilenina, čisto kakor majhen otrok in nežno kakor sveži kruh. Toda to imetje ni bilo označeno na ženitovanjski pogodbi, kajti ona si ni prav nič domišljala. In naloga moža, da v njej zbudi ljubezen, je bila lahka.

Gospod de Romans pa se ni brigal.

Začetkom je postopal surovo s svojo soprogo, da bi zdrnil v njej odpor. Končno se je pa tega naveličal in se

ves vrgel v druge senzacije, ki nas pa ne zanimajo.

Gospa de Romans, ki bi gotovo ne pogrešala tolažnikov, če ji ne bi njen mož tako pristudil onega, kar ljudje imenujejo ljubezen, je v resnici v svoji hiši na cesti Henri-Martin ali v svoji vili ob Bosporu bolj samotarila, kakor pa ladijski poročnik Pierre Villiers v svojem bivališču.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI:

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para. z davčino vred.

Diesel-motor se proda

malo rabljen, komplet, s pritiskinami, fabrikat I brnske tovarne za stroje, ima 30 HP ležec. Naslov: Uprava snežniške gručine v Snežniku, pošta Štari trg-Rakek, SHS.

Vdova,

ki poseduje pohištvo, 4 parcele gozda in 100.000 K v gotovini, želi v svrhu ženitve znanje s trgovcem, gostilničarjem ali mešarjem, ki bi bil posestnik ene teh obiri. Ponudbe pod »Zorana« na upravo lista.

Samo „Aikadoni“

zobna pasta Vas more popolnoma zadovoljiti.

Katera

dama (gospodična oziroma mlada vdova) mi bode poslala za božič še sladke, dobre police? Zlatko Planinc, Javna bolnica, medicinski oddelek, Brežice.

Katera

dama (gospodična oziroma mlada vdova) posodi gospodu 5000 do 10.000 dinarjev? Cenjene ponudbe prosim na naslov: Zlatko Planinc, Javna bolnica, Brežice.

Dvokolesa

se sprejemajo v polno popravo, se ponikajo, emajlirajo z ognjem in shranijo preko zime. »TRI BUNA« F. B. L. Karlovškac, 4. tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Kot pisarniška moč,

sluga ali kaj sličnega želi vstopiti mladenič, več slovensčine, angleščine ter deloma nemščine. Ponudbe na upravo lista pod »Employment«.

Sporočam Vam,

da som s Toplodarjem prav zadovoljna in ga vsakomur rada priporočam. M. Ravar, trgovka, Ljubljana, Jurčičev trg 3. Naroča se: »Jugometalija« Ljubljana, Kolodvorska ul. 18 ali R. Nipič in drug. Maribor.

Stavba

s kletmi v Sp. Šiški naprodam. Kupec se odda po dogovoru ena soba takoj. Naslov v upr. lista.

Veleposrestvo

pri Mariboru, 76 oralo, in sicer 20 oralo, 40 oralo, 40 oralo, sadonosniki, 3/4, orale vinograde prima, ostalo gozd, vse v ravnini z vili slično hišo in 5 gospodarskih objektov. Zivine je 11 krav, 18 glav mlade govede, 2 para volov, 1 bik pingauer, 2 konja, 18 ovac, 27 prašičev, 50 perutnine, potem živež in krmlilo do prihodnje letine, kakor most in vino ter električna moč se proda za 6%, milijonov kron do petka 21. decembra potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Splošni adresar za Maribor

garantirano popoln, izide v kratkem. Tudi zunanje inšerate, naročila, akviziterje za večje okraje sprejema »Marstanc«, Maribor.

Za strojno mizarstvo

se sprejmejo takoj 4 dobri mizarji za pohištvo v trajno dalo. Vprašati pri Florijanu Strauss v Tuzli.

Korespondirati

si želi z dijakino liceja ali učiteljskega mlad izobražen gospod, absolutno 6 realke, sin tovarnarja. — Ponudbe pod šifro »Mladost« na upravo lista.

Javna zahvala.

Podpisani s tem lastno-ročno potrjuje, da je tvrdka R. Nipič in drugovi postavila v našem lokalu »Toplodar«, ki je takoj pri prvem polizkusu izvrstno funkcionalna ter toplota v primeri s prej postavljeno lončeno pečjo daleko nadkriljevala prejšnjo. Posebno je še omeniti, da je to iznajdba priporočati kar najtopleje vsem tvežkam, ker v istini nadkriljuje vse do sedaj nove iznajdbe. V primeri z malimi stroški, ki so potrebni za kurjavo te naprave nikakor ni cena pretirana. — »Triglav«, zavod za filmsko industrijo, Mihael Murko, Maribor. — Naroča se: R. Nipič in dr. Maribor, ali »Jugometalija«, Ljubljana, Kolod. ul. 18.

Pozor! Sir!

se dobi vedno po najnižji ceni: Groyer & kg Din 39.—, Trapist & kg Din 34.60 po pošti od 5 kg naprej v Ljubljani dostava na dom. Ivan Kos, trgovina s sirom in mlekaria Ljubljana, Bohoričeva ul. 28.

Več stanovanj

z 2 do 3 sobami, kuhinjo in z vsemi pritlikinami, deloma tudi s kopalnico in vrtom, bo oddal v kratkem v novih hišah ob Dunajski cesti severno od topničarske vojašnice Pokojniški zavod za nameščence, Aleksandrova cesta št. 12. Ponudbe do 7. t. m.

Ježice

kupi vsako množino tvrdka: Josip Renko, Sevnica ob Savi. Ponudbe naj se vpošiljajo z navedbo cene in množine.

300%

prihranka
nudi
primeroma
usnjenem potplatu
Palma kavčukov
potpetnik in potplat.

ŠIVALNE EXCELLA Z 10 LETNIM STROJE JAMSTVOM
najfinjši izdelek kupite najceneje pri tvrdki
J. GOREC, LJUBLJANA
Palaca Ljubljanske kreditne banke.
Za Božič in Novo leto 10% popusta.

Najcenejši nakup za Božič in Novo leto

v trgovini z manufakturo vseh vrst, galanterijo in usnjem

„**DANICA**“

Majzelj & Rajšelj

Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

1923 Božič. 1923

Jaz bi rad knjig, takih. lepih knjig kakor jih ima

ZVEZNA KNJIGARNA
v Ljubljani, Marijin trg 8.

NOVO!

Kras vsake knjižnice, sprejemnice in hiše, najlepši in najvrednejši

božični dar

za mladino in odrasle:

PRATIKA ZA DECO

Tekst napisal Tone Gaspari. Ilustriral M. Gaspari.

Cena navadni izdaji Din 25.—, luksuzni Din 30.—.

Knjige lastne založbe.

Knjiga	Broš.	Vez
Albrecht Ivan-Gaspari Maksim: Mlada greda	15—	
Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva.		
Splošna knjižnica št. 7	12—	17—
Golia Pavel: Peterčkove poslednje sanje, božična povest v 4 slikah.		
Splošna knjižnica št. 11	12—	17—
Meško Ksaver: Volk spokornik	28/50	34—
Milčinski Fran: Mogočni prstan. Narodna pravljica v štirih dejanjih.		
Splošna knjižnica št. 12	12—	17—
Ruskin John-Furlani Lj.: Kralj zlate reke	10—	

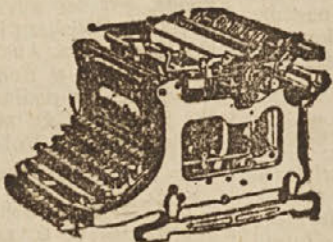
Knjige tuje založbe.

Knjiga	Din
Ivan Albrecht: Zelena livada. Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic iz domačih in tujih krajev	15—
Moj zverinjak, knjiga s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom, za pouk in kratak čas	6—
Moji ljubčki, živalske slike za naše malčke, na trdem močno vezanem kartonu	15—
Mladi slikar, 10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvarel-barvami ali pastel-barvniki	4—
Črtnipeter, staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra	4—

Cene se razumejo brez poštnine.

Tečajji za strojepisje in stenografijo.

Začetek dne 3. februarja 1924.

Samoprodaja pisalnega stroja „Continental“.

Telefon 100.

ANT. RUD. LEGAT, Maribor, Slovenska ulica 7.

Telefon 100.

„Vesna“ Brata Pohlin i. dr.
tvornica vlasnic, kljukic, rinčic za čevlje, kovinskih gumbov i. t. d.

Ljubljana I. poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. V LJUBLJANI

naznanjajo, da so preselile svojo pisarno iz dosedanjih lokalov

Prešernova ulica št. 3 (prostori F. P. Vidic & Komp.)

v nove prostore Miklošičeva cesta št. 13, vhod iz ulice.

Našim cenj. odjemalcem priporočamo svojo prvovrstno strešno in zidno opeko.